

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 59 0 Ps 031866 21 Rev
Banjaluka, 31.5.2022. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci u vijeću sastavljenom od sudija: Gorjane Popadić, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Biljane Majkić Marinković, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja B.b. a.d. B. - u stečaju, koga zastupa punomoćnik V.M., advokat iz Z., protiv tuženog M.P., sin M., iz S.Č., koga zastupa punomoćnik D.N., advokat iz B., radi pobijanja pravnih radnji, vrijednost predmeta spora 500.000,00 KM, odlučujući o reviziji tužitelja izjavljenoj protiv presude Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 59 0 Ps 031866 20 Pž 2 od 24.3.2021. godine, na sjednici održanoj dana 31.5.2022. godine donio je

RJEŠENJE

Revizija se usvaja, presuda Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 59 0 Ps 031866 20 Pž 2 od 24.3.2021. godine ukida i predmet vraća istom sudu na ponovno suđenje.

Obrazloženje

Presudom Okružnog privrednog suda u Bijeljini broj: 59 0 Ps 031866 17 Ps od 30.11.2020. godine odbijen je zahtjev tužitelja da se utvrdi da je bez pravnog učinka prema tužitelju ugovor o poklonu zaključen pod brojem: OPU-...dana 18.07.2016. godine, između tuženog kao poklonoprimca i P.M., njegovog oca, kao poklonodavca, radi namirenja tužiteljevog potraživanja od P.M., u iznosu od 3.631.744,63 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 02.6.2015 godine do isplate, troškova protesta mjenice u ukupnom iznosu od 2.550,00 KM, troškova izvršnog postupka u iznosu od 12.340,00 KM, te da je tuženi dužan dopustiti namirenje pomenutih potraživanja tužitelja, prodajom nekretnina koje su bile predmet poklona, upisanih u zk. ul. br.1090 k.o. D., zk. ul. br. 7 k.o. Č.G. i zk. ul. 157 i 521 oba k.o. Č.D. Obavezan je tužitelj da tuženom nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 28.062,45 KM.

Presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 59 0 Ps 031866 20 Pž 2 od 24.3.2021. godine, žalba tužitelja je odbijena i prvostepena presuda potvrđena, te je odbijen zahtjev tužitelja za naknadu troška sastava žalbe i tuženog za naknadu troška sastava odgovora na žalbu.

Blagovremenom revizijom tužitelj pobija drugostepenu odluku zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se osporena presuda preinači tako da se usvoji žalba izjavljena protiv prvostepene presude i usvoji tužbeni zahtjev, ili da se pobijana presuda ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno suđenje, a u svakom slučaju da se obaveže tuženi da mu naknadi troškove cjelokupnog postupka.

U odgovoru na reviziju tuženi predlaže da se ista odbije kao neosnovana, a tužitelj obaveže da mu naknadi troškove sastava odgovora na reviziju.

Revizija je osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužitelja da se utvrdi da je ugovor o poklonu, sačinjen dana 18.7.2016. godine, detaljno opisan u izreci prvostepene presude, u cjelosti bez pravnog dejstva prema tužitelju, radi namirenja njegovog potraživanja prema M.P., nastalog na osnovu izdatih mjenica, u iznosu od 3.631.744,63 KM, sa pripadajućom zateznom kamatom i drugim troškovima, slijedom čega bi tuženi bio dužan dopustiti i trpiti da tužitelj svoje potraživanje namiri prodajom nekretnina koje su bile predmet poklona (bliže opisane i identifikovane u izreci prvostepene presude).

Tokom postupka koji je prethodio donošenju nižestepeni presuda pokazalo se nespornim, da je zaključeno više ugovora (pet) o kreditu između tužitelja kao davaoca kredita i MD P.C. d.o.o. B., kao korisnika kredita i P.G. d.o.o. B., takođe kao korisnika kredita i da je u svim tim ugovorima otac tuženog, M.P. bio jemac, te da je izdao i vlastite mjenice kojima je garantovao vraćanje tih kredita - mjenica serijski broj: ...; mjenica serijski broj: ...; mjenica serijski broj: ...; mjenica serijski broj: ...; mjenica serijski broj: Temeljem tih mjenica, kao vjerodostojnih isprava, pokrenut je izvršni postupak (pod brojem: 80 0 I 070699 15 I) prijedlogom za izvršenje od 21.9.2015. godine, radi naplate ukupnog iznosa od 3.630.700,57 KM, koji je usvojen, pa kada je izvršenik (M.P.) izjavio prigovor, postupak je nastavljen kao mjenični spor pod brojem: 59 0 Ps 032398 17 Ps kod Okružnog privrednog suda u Bijeljini. Predmet izvršenja u tom izvršnom postupku su nekretnine upisane u zk. ul. br. 1090 k.o. D., zk. ul. 157 i 521 k.o. Č.D. i zk. ul. 7 k.o. Č.G. na kojima je odmah, saglasno odredbi člana 72. stav 1. Zakona o izvršnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj: 59/03 do 66/18) na osnovu rješenja broj: 21.12/714. 1-3665/15 od 14.7.2016. godine, upisana zabilježba vođenja izvršnog postupka (koja je kasnije brisana, ali je povodom tog upisa u toku upravni spor).

Izvršenik M.P. je neposredno zatim navedene nekretnine, ugovorom o poklonu od 18.7.2016. godine (koji je predmet ovog spora), poklonio svom sinu M.P. (tuženom), nakon čega je on ugovorom o poklonu od 26.7.2016. godine jedan dio tih nekretnina poklonio svom sinu, maloljetnom M.P., a dio je prodao kupcu MD C.P. d.o.o. Bijeljina.

Tuženi je kod Osnovnog suda u Bijeljini ishodio presudu na osnovu priznanja broj: 80 0 P 078006 18 P 2 od 03.12.2018. godine kojom je utvrđeno da je gradnjom na zemljištu u vlasništvu M.P. i B.P. stekao pravo vlasništva na objektima koji su sagrađeni na parceli broj: 2313/3 upisanom u zk. ul. broj: 7. k.o. Č.G.

Temeljem navedenog, prvostepeni sud nalazi da M.P. (poklonodavac) nije dužnik tužitelja, jer nije korisnik kredita, nego je samo jamčio njihovo vraćanje, pa kako odredba člana 280. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj 29/78, 39/85 i 57/89 te „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/05, dalje ZOO) propisuje da vjerovnik može pobijati pravne radnje svog dužnika, ali ne i pravne radnje dužnikovog jemca odbija tužbeni zahtjev kao neosnovan.

Drugostepeni sud podržava prvostepenu odluku uz obrazloženje da je „za razrješenje ovoga spora odlučna činjenica u kakvom se materijalno pravnom odnosu nalazi P.M.-tuženi, poklonoprimac, sa tužiocem“, pa kako se tuženi ne nalazi u dužničko povjerilačkom odnosu sa tužiocem, ni po osnovu ugovora o kreditu, iz odredbe člana 1065. ZOO, ni po osnovu ugovora o jemstvu, iz odredbe člana 997. ZOO, zaključuje da je stavljeni zahtjev neosnovan i da ga je prvostepeni sud opravdano odbio.

U pravu je revident kada ističe da je pobijana presuda zasnovana na pogrešnoj primjeni materijalnog prava. Naime, odredba člana 280 stav 1. ZOO kaže da svaki vjerovnik čije je potraživanje dospjelo za isplatu, i bez obzira kad je nastalo, može pobijati pravnu radnju svog dužnika koja je preduzeta na štetu vjerovnika. To pobijanje se vrši tužbom ili prigovorom, a tužba se podnosi protiv treće osobe s kojom je ili u čiju je korist preduzeta pravna radnja koja se pobija (član 283. ZOO).

Proizlazi, da za pobijanje nije nužno da tužitelj (vjerovnik koji pobija pravnu radnju svog dužnika) bude u bilo kakvom dužničko povjerilačkom odnosu sa trećim licem sa kojim je njegov dužnik zaključio pravnu radnju koja se pobija ili u čiju korist je preduzeta pobijana pravna radnja, kako pogrešno navodi drugostepeni sud. Aktivnu legitimaciju tužitelju (vjerovniku) i pasivnu legitimaciju toj trećoj osobi daje upravo sadržaj odredbe člana 283. ZOO, pa oni ne moraju biti ni u kakvom neposrednom materijalno pravnom odnosu (u pravilu i nisu).

Dakle bitan je odnos između tužitelja, kao vjerovnika i M.P. (poklonodavca) kao njegovog dužnika. Ocjenjujući taj odnos prvostepeni sud, kako je naprijed rečeno, je našao da M.P. nije dužnik tužitelja, jer nije korisnik predmetnih kredita koji nisu vraćeni, nego je samo jamčio njihovo vraćanje, pozivajući se pri tom na odluku ovog suda broj: 86 0 P 037516 17 od 18.5.2018. godine, koja je zasnovana na drugačijoj činjeničnoj i pravnoj situaciji, pa je neuporediva sa okolnostima ovog slučaja. Nije dao nikakav značaj činjenici da je M.P. (pored toga što je kao jemac - i to kao jemac-platac jamčio vraćanje kredita) i mjenični dužnik tužitelja i da je upravo na temelju izdatih mjenica tužitelj protiv njega pokrenuo izvršni postupak koji je po uloženom prigovoru, nastavljen kao mjenični spor. Drugostepeni sud se navedenim uopšte nije bavio, pogrešno našavši da odnos tužitelja i M.P. nije bitan za rješenje ovog spora.

Prvostepeni sud nije na pravilan način cijenio (a drugostepeni sud nije uopšte cijenio) bitne činjenice od kojih zavisi legitimacija stranaka u ovom postupku i pravilna primjena materijalnog prava, slijedom čega je odlučeno kao u izreci temeljem odredbe člana 250. stav 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13).

U ponovnom postupku drugostepeni sud će, imajući u vidu razloge navedene u ovom rješenju, pravilnom primjenom materijalnog i procesnog prava, ponovo odlučiti o žalbi tužitelja izjavljenoj protiv prvostepene presude.

Predsjednik vijeća
Gorjana Popadić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić